

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Variantní predikce možného vývoje epidemie na podzim 2021 Vypracováno k 10.10. 2021

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Stručný souhrn a hlavní rizikové faktory

STRUČNÝ SOUHRN & HLAVNÍ RIZIKOVÉ FAKTORY

Obecný popis celkové situace. Epidemie postupně a kontinuálně narůstá, trend rostoucí virové zátěže v populaci je významný (při hodnotě R = 1,2 až 1,3), avšak stále podstatně nižší, než tomu bylo v říjnu roku 2020. Zejména zátěž nemocnic a zdravotní dopad nově prokázaných nákaz je ve srovnání s říjnem 2020 nižší, a to až 5x. Ačkoli počet hospitalizovaných v těžkém stavu mírně roste (celkově je k 10.10. v ČR takto hospitalizováno na JIP 73 pacientů s COVID-19), denní příjmy pacientů s COVID-19 na JIP se stále drží v jednotkách a v žádném z regionů tento trend rizikově neeskaluje. Podíl nových případů se symptomy nemoci je stále relativně nízký (< 30%) a v čase neroste. Relativní pozitivita indikovaných testů se drží v relativně bezpečných hodnotách, osciluje kolem hranice 5%. Dočasná navýšení a výkyvy relativní pozitivity indikovaných testů (aktuálně např. Jihočeský kraj: > 11%) vždy po určité době klesá. Většina nově prokázaných případů nákazy jsou neočkovaní lidé (75 - 80%) a rovněž mezi nemocnými v těžkém stavu převažují neočkovaní (75%).

Nákaza se šíří zejména mezi mladými lidmi 6 – 19 let a ve věkové kategorii dospělých do 35 let (v těchto populačních skupinách týdenní záchyty překročily hodnotu 100/100 tis. obyvatel). Převážně jde o neočkovanou část populace a nové případy mají většinou mírný průběh onemocnění.

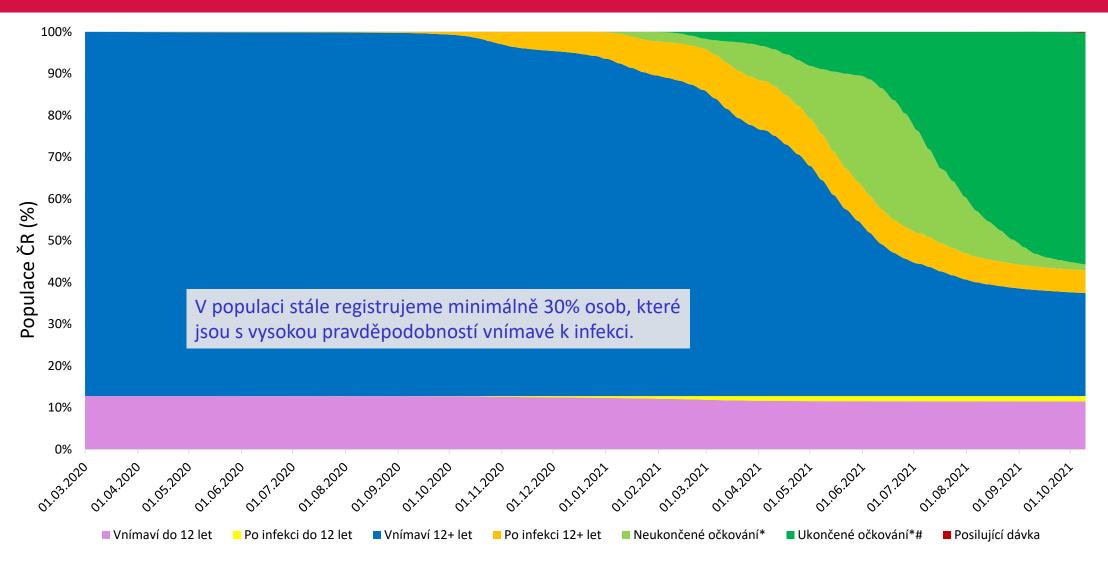
Ačkoli je vývoj epidemie stále kontrolovatelný a v důsledku očkování je zdravotní dopad malý, existují, a v současnosti se i projevují, rizikové faktory, které signalizují další pravděpodobné zhoršení situace. Nemělo by jít o dopad srovnatelný s rokem 2020, ale vzhledem k vysoké nakažlivosti dominantní Delta varianty viru nelze tyto faktory podceňovat – viz následující stručný výčet v bodech.

STRUČNÝ SOUHRN & HLAVNÍ RIZIKOVÉ FAKTORY

Výčet potenciálních rizikových faktorů ovlivňujících další vývoj epidemie je téměř totožný jako v minulém týdnu. Nárůst šíření nákazy v níže zmíněných věkových kategoriích pokračuje již několik týdnů a rovněž stav očkování populace je velmi podobný, i když mírně klesnul počet seniorů nechráněných očkováním (cca o 2,5 tisíce). Stále existuje problém nízké proočkovanosti vybraných okrajových sub-regionů republiky.

- 1) Celková proočkovanost populace stále není dostatečná a v populaci existuje minimálně cca 30% vnímavých osob, které se mohou snadno nakazit. Bohužel jde i o značně velkou kohortu seniorních a potenciálně zranitelných osob (nemoc s vysokou pravděpodobností neprodělalo a není očkováno cca 412 000 osob ve věku 60+ a cca 280 000 osob ve věku 65+). -> V posledních dnech také narůstá počet nově nakažených seniorů. Nejde sice o trvalou rizikovou eskalaci, ale jde o trend, který může směrem do podzimu sílit. Cca 50% 60% nově potvrzených případů ve věku 65+ jsou neočkovaní lidé. Týdenní počet případů v seniorní populaci překročil hranici 25/100 tis. osob ve věku 65+, u věkové kategorie 75+ je překročena hranice 30/100tis. osob 75+.
- 2) Proočkovanost populace ve středním a mladém věku (15 40 let) je stále nízká (cca 52%) a otevírá tak "bránu" k šíření nemoci mezi příslušníky nejvíce aktivní generace, tedy k šíření nejen při sociálních a volnočasových interakcích, ale i na pracovištích. -> V posledních dvou týdnech narůstá zátěž populace ve věku 30 50 let (týdně > 60 případů/100 tis.), opět převážně mezi neočkovanými osobami.
- 3) U nejvíce zranitelných skupin osob se částečně projevuje vyčerpání ochranného efektu vakcinace. Hospitalizovaných pacientů s těžkými komplikacemi na JIP po dokončeném očkování je stále málo (aktuálně 23 v celé ČR) a převažují mezi nimi velmi seniorní ročníky (průměrný věk 75 let), pacienti s řadou polymorbidit. Nárůsty jsou ve srovnání s rokem 2020 nízké, avšak mírně narůstá počet nově nakažených seniorů po dvou dávkách očkování.
- 4) V okrajových částech republiky, zejména v moravských krajích, stále evidujeme oblasti s rizikovou kumulací málo proočkovaných obcí
 tyto lokality mohou být zárodkem lokálních plošných ohnisek nákazy v podzimních měsících.
- 5) Existují a dále se prohlubují rozdíly ve virové zátěži regionů a okresů, které mohou být důvodem lokálních ohnisek a plošného šíření nákazy z důvodů přirozené migrace obyvatelstva. Vývoj není ve všech regionech vyrovnaný, nejvíce rizikových trendů vykazuje z řady očekávatelných důvodů Praha, dále opět populačně velké regiony s velkou migrací (za prací, do škol) jako je MSK a částečně JMK, a dále kraj Jihočeský, kde může jít o částečný vliv migrace za prací do zahraničí.
- 6) Problémem jsou nákazy u cizinců prokázané na území ČR, a to zejména v Praze. Je třeba kontrolovat riziko zavlečení nových variant viru.

Projekce struktury populace ČR z pohledu vakcinace a prodělaného onemocnění COVID 19

^{*} Bez ohledu na prodělané onemocnění

[#] Dokončené očkování: více než 14 dní po 2. dávce dvoudávkové vakcíny nebo více než 14 dní po jednodávkové vakcinaci

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Vstupní předpoklady a hlavní rizikové faktory doložené na datech

- I přes značně postupující očkování celé populace (dospělá populace 18+ je proočkovaná 1. dávkou z více než 67% a více než 66% má očkování ukončeno) je v populaci stále velké množství osob neočkovaných nebo očkovaných pouze jednou dávkou. Tito lidé budou náchylní k nákaze převažující a nyní se šířící variantou viru Delta.
- Proočkovanost populace mladšího a středního věku je stále nedostatečná (cca 50 55% s jednou dávkou) pro vytvoření kolektivní imunitní bariéry. Ještě více to platí pro mladé lidi pod 20 let a pro děti ve věku 12 15 let. Virus tak může v těchto skupinách vytvářet významnou populační nálož a po návratu populace do běžného života v září / říjnu může opět významně růst počet nově nakažených.

Oba tyto faktory determinují potenciál epidemie k dalšímu populačnímu růstu. Rychlost očkování osob v produktivním věku a mladistvých je zásadní pro vytvoření účinné ochrany ve školních a pracovních kolektivech.

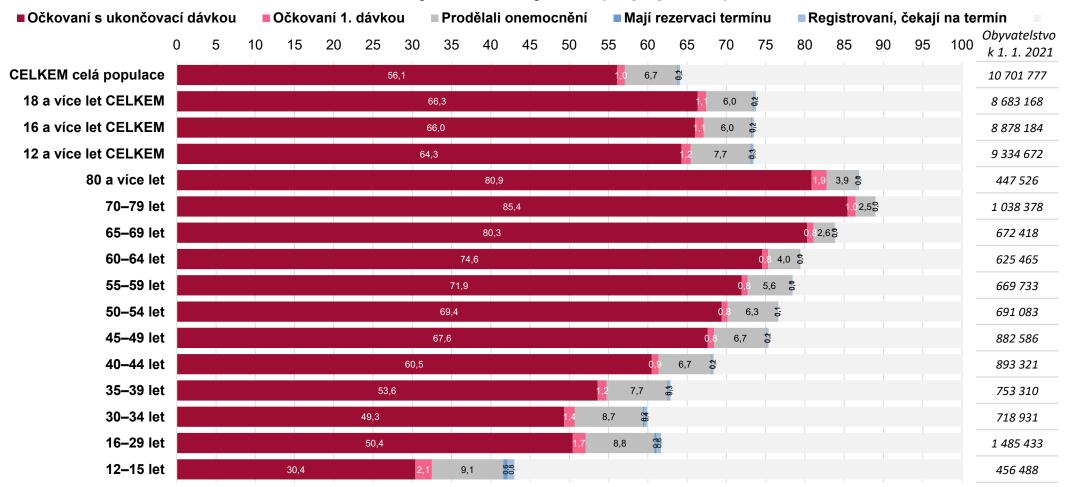
Stav očkování obyvatel v ČR k 9. 10. 2021

Osoby na 100 obyvatel (% populace)

Poznámka: Registrovaní, čekají na termín = provedli registraci na OČM nejdéle před dvěma měsíci; Mají rezervaci termínu = nejdéle před měsícem získali termín pro očkování; Prodělali onemocnění = osoby, které nebyly očkovány a ani nejsou přihlášeny k očkování a kdykoliv v minulosti prodělali onemocnění COVID-19 podle dat ISIN.

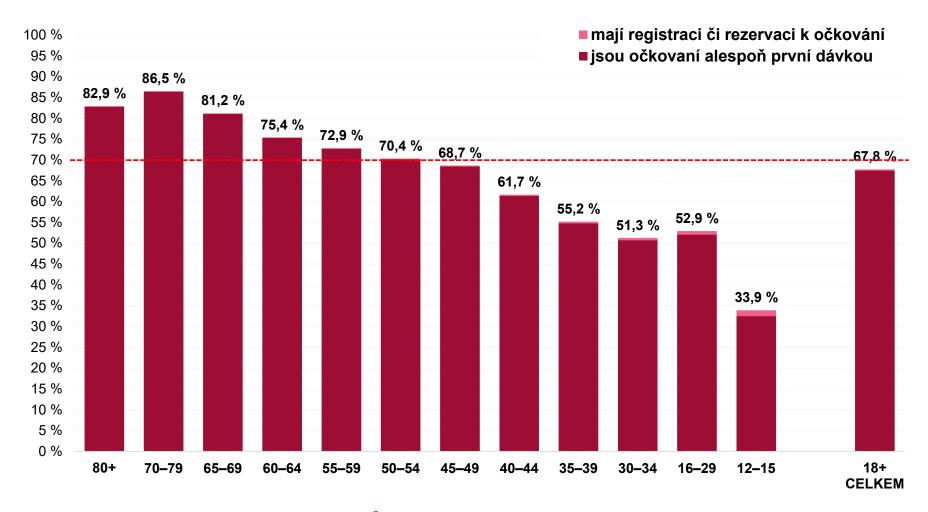
Zdroj dat: Centrální rezervační systém; ISIN / COVID-19 - Informační systém infekční nemoci

Zájem o očkování, stav k 9. 10. 2021

Poznámka: Registrovaní, čekají na termín = provedli registraci na OČM nejdéle před dvěma měsíci; Mají rezervaci termínu = nejdéle před měsícem získali termín pro očkování

V ČR je stále cca 412 500 neočkovaných a pravděpodobně nechráněných osob ve věku 60+ (cca 82% populace 60+ je již očkována alespoň jednou dávkou). Stále jde o vysoký počet potenciálně zranitelných osob, které jsou z velké části primárně naivní vůči nákaze. Dle populačních statistik více než 60% těchto osob trpí jednou či více chronickými chorobami, které jejich zranitelnost zvyšují. Situaci může komplikovat i časový vývoj – tedy ztráta nebo částečné snížení imunitní ochrany u velmi seniorní a polymorbidní populace, která byla očkována v 1. fázi vakcinace (leden – únor 2021 -> na podzim to bude již déle než 8 – 9 měsíců, síla ochrany může u nemocných a starých lidí klesat).

Dokončení očkování seniorní populace a populace chronicky nemocných osob je zásadním faktorem, který bude determinovat zdravotní dopad šíření nákazy na podzim 2021.

Osoby ve věku 60 a více let Stav k 9.10.2021

	Populace	Očkovaní alespoň jednou dávkou	Neočkovaní, prodělali onemocnění	Ostatní
CZ010 Hlavní město Praha	319 391	267 733 (83,8 %)	8 671 (2,7 %)	42 987 (13,5 %)
CZ020 Středočeský kraj	335 765	283 759 (84,5 %)	9 904 (2,9 %)	42 102 (12,5 %)
CZ031 Jihočeský kraj	174 602	145 915 (83,6 %)	5 006 (2,9 %)	23 681 (13,6 %)
CZ032 Plzeňský kraj	156 815	128 568 (82,0 %)	4 989 (3,2 %)	23 258 (14,8 %)
CZ041 Karlovarský kraj	79 346	62 572 (78,9 %)	2 638 (3,3 %)	14 136 (17,8 %)
CZ042 Ústecký kraj	210 531	170 527 (81,0 %)	6 508 (3,1 %)	33 496 (15,9 %)
CZ051 Liberecký kraj	115 650	93 606 (80,9 %)	4 075 (3,5 %)	17 969 (15,5 %)
CZ052 Královéhradecký kraj	154 135	127 807 (82,9 %)	5 026 (3,3 %)	21 302 (13,8 %)
CZ053 Pardubický kraj	138 688	114 618 (82,6 %)	4 746 (3,4 %)	19 324 (13,9 %)
CZ063 Kraj Vysočina	138 005	117 589 (85,2 %)	3 885 (2,8 %)	16 531 (12,0 %)
CZ064 Jihomoravský kraj	312 003	252 710 (81,0 %)	8 714 (2,8 %)	50 579 (16,2 %)
CZ071 Olomoucký kraj	171 721	136 222 (79,3 %)	5 548 (3,2 %)	29 951 (17,4 %)
CZ072 Zlínský kraj	159 409	127 805 (80,2 %)	5 223 (3,3 %)	26 381 (16,5 %)
CZ080 Moravskoslezský kraj	317 726	247 477 (77,9 %)	10 916 (3,4 %)	59 333 (18,7 %)
CELKEM	2 783 787	2 284 775 (82,1 %)	86 521 (3,1 %)	412 491 (14,8 %)

Populační zátěž ve věkové kategorii 65+ postupně narůstá, nárůst je zatím pomalý a většina nakažených má mírný průběh nemoci, bez hospitalizace. Je zde patrný silný brzdící efekt očkování. Na datech se projevuje existující riziko částečného vyčerpání ochranného efektu vakcinace. Týdenní počet nových případů na 100tis. obyvatel v této věkové třídě je nyní > 25 (před týdnem šlo o hodnotu 18).

Dokončení očkování seniorní populace a populace chronicky nemocných osob je zásadním faktorem, který bude determinovat zdravotní dopad šíření nákazy na podzim 2021.

V ČR stále pracuje relativně vysoký počet zdravotnických pracovníků a pracovníků pobytových sociálních služeb bez vakcinace. Jde o profese vysoce rizikové pro šíření nákazy mezi potenciálně zranitelnými pacienty či klienty těchto služeb. Proočkovanost zdravotnických profesionálů je celkově cca 79% a dle dostupných dat odmítá očkování až 30% pracovníků sociálních služeb.

S tímto faktem souvisí riziko zásahu zranitelných skupin obyvatel a následného zvýšení vážné nemocnosti v důsledku šíření COVID-19 na podzim. Nově dominantní varianta Delta je přitom až 2x nakažlivější než původní varianta viru z jara 2020, riziko snadného šíření nákazy je významné.

Dosažení vyšší proočkovanosti zdravotníků a pracovníků sociálních služeb a včasné zavedení preventivních opatření v těchto službách je zásadním faktorem pro snížení rizika vážné nemocnosti.

Očkovaní aktivní zdravotničtí pracovníci

Stav k 9. 10. 2021

Počet zdravotnických pracovníků (ZP) dle hlášení povinných subjektů do NRZP** (vzdělávací instituce, poskytovatelé). Celkový počet ZP zahrnuje osoby s odpovídající odbornou způsobilostí pro výkony ZP* a žijící k danému datu. V této analýze jsou zahrnuti ZP, u kterých poskytovatelé zdravotních služeb nahlásili jejich aktivní výkon zaměstnání (v ambulantním sektoru mohou být tyto počty mírně nedohlášené).

Zdravotničtí pracovníci evidovaní v NZIS**	Počet aktivních zdravotnických pracovníků**	Počet očkovaných	Podíl očkovaných
Lékaři (včetně zubních lékařů)*	51 697	44 392	85,9 %
Sestry (§ 5 Všeobecná sestra, § 5a Dětská sestra, § 6 Porodní asistentka, § 21b Praktická sestra)*	103 538	81 251	78,5 %
Ostatní zdravotničtí pracovníci (NLZP § 7 až § 42 kromě § 21b, farmaceuti)*	90 741	68 779	75,8 %
CELKEM	245 976	194 422	79,0 %

^{*} Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních); Zákona č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.

Zdroj: Národní zdravotnický informační sytém (NZIS), ÚZIS ČR; Informační systém infekční nemoci (ISIN)

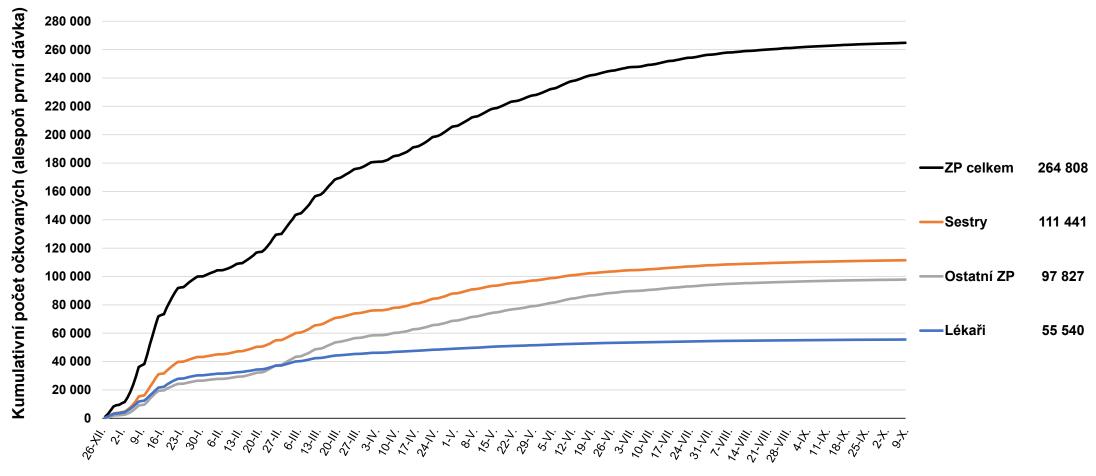
^{**} Počet zdravotnických pracovníků nahlášených do NZIS (Národní registr zdravotnických pracovníků – NRZP) poskytovateli zdravotních služeb jako aktivní v období od 1.9.2021 do současnosti.

Očkování zdravotnických pracovníků – počty očkovaných v čase

Zahrnuty jsou zdravotničtí pracovníci (ZP) podle hlášení povinných subjektů do NRZP (vzdělávací instituce, poskytovatelé). Celkový počet ZP zahrnuje osoby s odpovídající odbornou způsobilostí pro výkony povolání ZP* žijící k danému datu. Výstup nezohledňuje, zda daný ZP skutečně vykonává dané povolání v ČR. Zahrnuti jsou i ZP v seniorním, důchodovém, věku. * Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činnosti souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních); Zákona č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta.

Zdroj: Národní zdravotnický informační sytém (NZIS), ÚZIS ČR; Informační systém infekční nemoci (ISIN)

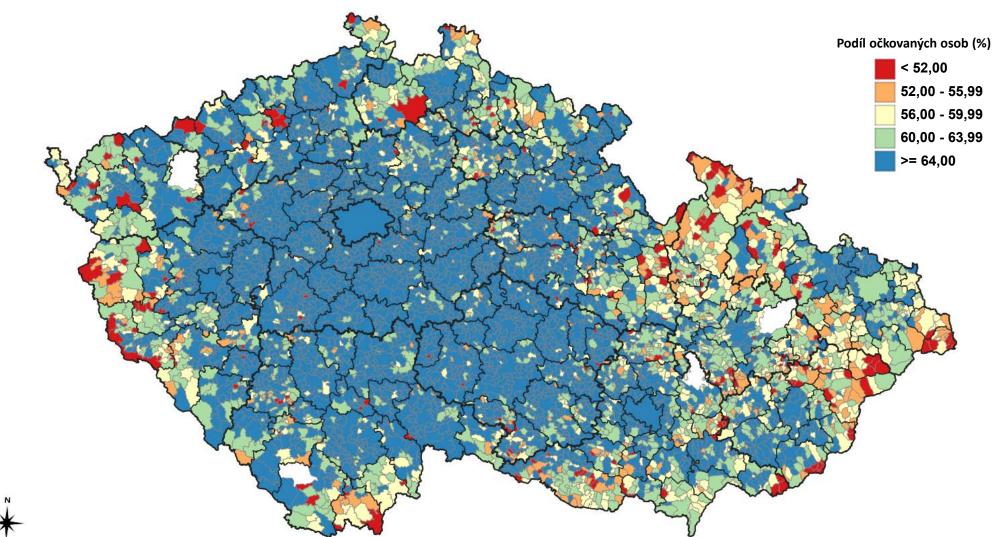

V ČR stále existuje značné množství obcí, zejména malých sídel v odlehlých částech více regionů, kde je proočkovanost populace podprůměrná, a to včetně populace seniorů. Potenciální problém představují zejména oblasti (ORP, okresy), kde je v těsné blízkosti takto kumulováno více sousedících obcí s nízkou proočkovaností populace. V těchto oblastech by při růstu epidemie na podzim mohlo docházet ke vzniku plošných ohnisek nákazy, včetně eskalace rizika zásahu zranitelných skupin. Z aktuálních dat se takto rizikově jeví zejména odlehlé oblasti moravských krajů.

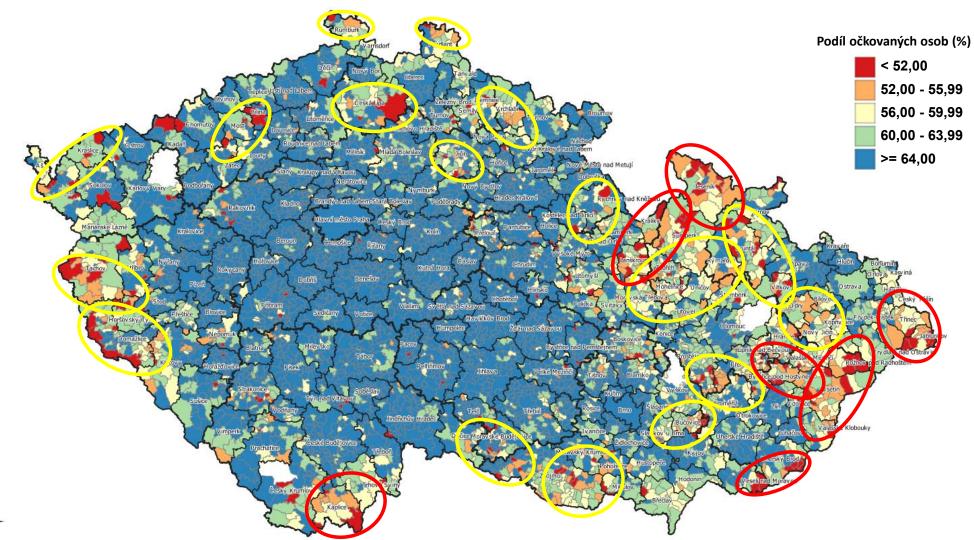
Posílení očkování v oblastech s nízkou proočkovaností, včetně malých sídel, je dalším krokem, který významně minimalizuje potenciál plošného šíření nákazy na podzim.

Stav k 9. 10. 2021

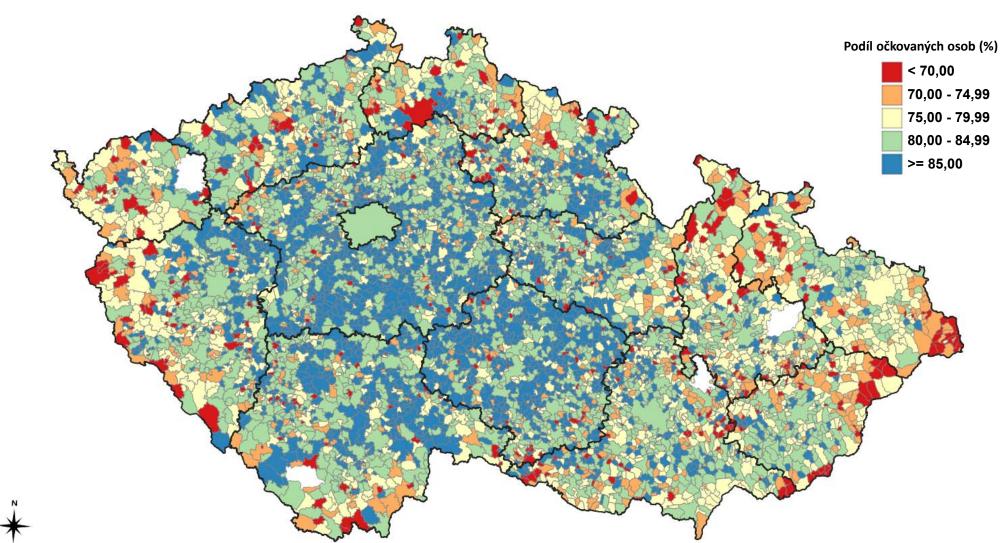

Stav k 9. 10. 2021

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Indikátory vývoje epidemie podle různých scénářů

vyšší nakažlivostí

Plná mobilita

rozvolnění plošných

obyvatel a

opatření.

HLAVNÍ FAKTORY určující různé scénáře: Očkování -> Ochrana zranitelných -> Hygienická opatření

Vysoká proočkovanost (> 80% v populaci 16+)

Převládá (>95%)

Delta varianta viru s

Vysoký efekt plného očkování Kontrolovatelný vývoj

Účinná ochrana zranitelných skupin*

* Podaří se proočkovat > 90% seniorních skupin obyvatel, model předpokládá dlouhodobý efekt vakcinace u těchto osob. Účinná preventivní opatření chránící seniory, sociální zařízení apod. Populace dodržuje elementární hygienická opatření (3R, izolace, karantény).

(až + 40% v základní reprodukci) a se schopností minimálně 20-25%

unikat očkování.

Nižší proočkovanost (70% v populaci 16+)

Růst epidemie se zvládnutelnými zdravotními dopady Částečná ztráta ochrany zranitelných skupin**

** Nepodaří se proočkovat > 90% seniorních skupin obyvatel, dojde k částečné ztrátě (25%) ochrany vakcinací proti nákaze. Účinná preventivní opatření chránící seniory, sociální zařízení apod. Populace dodržuje elementární hygienická opatření (3R, izolace, karantény).

Nízká proočkovanost (< 70% v populaci 16+)

Rizikový vývoj s významnými zdravotními dopady Významná ztráta ochrany zranitelných skupin ***

*** Nepodaří se proočkovat > 90% seniorních skupin obyvatel a dojde k významné ztrátě (>35%) ochrany vakcinací proti nákaze u těchto osob. Nákaza se bude částečně šířit i v seniorní populaci a mezi dlouhodobě nemocnými. Populace nedodržuje elementární hygienická opatření.

Detailnější popis scénářů vývoje

Vývoj v říjnu – listopadu při stejném objemu testů

SCÉNÁŘ I

Kontrolovatelný vývoj

HLAVNÍ DEFINIČNÍ PARAMETRY

Vysoká proočkovanost (> 80% v populaci 16+; > 90% v populaci 65+) Trvalá ochrana daná vakcinací

7denní záchyty nákazy: 25-75/100 tis. obyv. Relativní pozitivita indikovaných

testů: < 4 – 5%

- R dlouhodobě neroste, ideálně
 =1 nebo < 1
- Nízký zásah zranitelných skupin, 7 denní záchyty v populaci 65+ nižší než 25/100tis. obyv.
- Příjmy do nemocnic: < 15 denně</p>
- Obsazenost JIP: < 10% kapacity

SCÉNÁŘ II

Realistický scénář

Snížená proočkovanost (cca 70% v populaci 16+; cca 80% v populaci 65+) Riziko 25% ztráty ochrany dané vakcinací

- 7denní záchyty nákazy: >75/100 tis. obyv.
- Relativní pozitivita indikovaných testů: > 5 – 10%
- R dlouhodobě > 1
- 7 denní záchyty v populaci 65+: >
 25 50 /100tis. obyv.
- Příjmy do nemocnic: do 50 denně, rostoucí trend
- Obsazenost JIP: 10 20% kapacity

SCÉNÁŘ III

Rizikový scénář

Nízká proočkovanost (< 70% v populaci 16+; potenciál zásahu zranitelných skupin; >35% riziko ztráty ochrany dané vakcinací

- 7denní záchyty nákazy: >100/100 tis. obyv.
- Relativní pozitivita indikovaných testů: > 10%
- R dlouhodobě > 1, rostoucí trend
- 7 denní záchyty v populaci 65+ vyšší než 50/100tis. obyv.
- Příjmy do nemocnic: > 50 denně, rostoucí trend
- Riziková obsazenost JIP: > 30% kapacity

HLAVNÍ INDIKÁTORY DOPADU

Detailnější popis scénářů vývoje

Vývoj v říjnu – listopadu při stejném objemu testů

Vysoká proočkovanost (> 80% v populaci 16+; > 90% v populaci 65+) Trvalá ochrana daná vakcinací

SCÉNÁŘ I

Kontrolovatelný vývoj

- R dlouhodobě neroste, ideálně =1 nebo < 1
- 7denní záchyty nákazy: 25-75/100 tis. obyv.
- Relativní pozitivita indikovaných testů: < 4 5%
- Specifické šíření zejména v populaci < 40 let
- Nízký zásah zranitelných skupin, 7 denní záchyty v populaci 65+ nižší než 25/100tis. obyv.
- Nákazy po vakcinaci nerostou v seniorní populaci;
 > 90% nakažených po vakcinaci má mírný průběh nemoci
- Neroste počet symptomatických případů (celkově < 30% všech nových případů)
- Příjmy do nemocnic: < 15 denně
- Obsazenost JIP: < 10% kapacity

Snížená proočkovanost (cca 70% v populaci 16+; cca 80% v populaci 65+) Riziko 25% ztráty ochrany dané vakcinací

- R dlouhodobě > 1
- 7denní záchyty nákazy: >75/100 tis. obyv.
- Relativní pozitivita indikovaných testů: > 5 10%
- 7 denní záchyty v populaci 65+: > 25 50 /100tis. obyv.
- Nákazy po vakcinaci významně nerostou v seniorní populaci; > 80% nakažených po vakcinaci má mírný průběh nemoci
- S růstem počtu nakažených roste počet symptomatických případů (> 30% všech nových případů)
- Příjmy do nemocnic: do 50 denně, rostoucí trend
- Riziková obsazenost JIP: 10 20% kapacity

Nízká proočkovanost (< 70% v populaci 16+; potenciál zásahu zranitelných skupin; >35% riziko ztráty ochrany dané vakcinací

SCÉNÁŘ III

Rizikový scénář

- R dlouhodobě > 1, rostoucí trend
- 7denní záchyty nákazy: >100/100 tis. obyv.
- Relativní pozitivita indikovaných testů: > 10%
- 7 denní záchyty v populaci 65+ vyšší než 50/100tis. obyv.
- Nákazy po vakcinaci významně rostou v seniorní populaci; vznikají ohniska v seniorní populaci
- S růstem počtu nakažených roste počet symptomatických případů
- Příjmy do nemocnic: > 50 denně, rostoucí trend
- Riziková obsazenost JIP: > 30% kapacity

Hodnocení vývoje je nezbytně multidimenzionální. Různé indikátory mají různou výpovědní hodnotu. Ne všechny indikátory mohou nabývat rizikových hodnot ve stejném čase.

Indikátory rizikového vývoje

Hodnocení vývoje musí zahrnovat minimálně výše uvedenou sadu významných ukazatelů. Ne všechny mají ovšem stejný indikační význam, některé jsou "early warning" indikátory rizika (např. nárůst počtu symptomatických případů, rostoucí relativní pozitivita testů), zatímco jiné jsou spíše indikátory rizikového dopadu vývoje (rostoucí počet příjmů na JIP).

Pro včasné rozpoznání rizika a pro relevantní hodnocení časových trendů je zcela zásadní udržení dostatečného objemu testů, plná dostupnost testů preventivních a včasné provedení a vytěžení testů indikovaných.

Všechny scénáře pracují se změnou situace danou postupným šířením nové varianty viru (Delta), která má vyšší základní reprodukci a může částečně prolomit ochranný efekt vakcinace

PŘEDPOKLADY URČUJÍCÍ VSTUPNÍ PARAMETRY MODELU VE SCÉNÁŘI

Pravděpodobné zvýšení základní reprodukce viru o 40 %:

https://www.ecdc.europa.eu/en/publicationsdata/threat-assessment-emergence-and-impactsars-cov-2-delta-variant

Pravděpodovný únik nové varianty viru plnému očkování v rozsahu 20% - 30% (po první dávce očkování 60 – 80%):

Sheikh A, McMenamin J, Taylor B, Robertson C. SARS-CoV-2 Delta VOC in Scotland: demographics, risk of hospital admission, and vaccine effectiveness. *Lancet* 2021; published online June 14. http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(21)01358-1.

V nejrizikovějším scénáři model kalkuluje i s možností opětovného šíření nákazy v seniorní a zranitelné populaci v důsledku částečné ztráty ochrany očkováním (vyprchání ochrany v čase).

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Scénáře dlouhodobých populačních modelů zahrnující i efekt vakcinace

Scénáře pro dlouhodobé simulace zahrnující efekt vakcinace

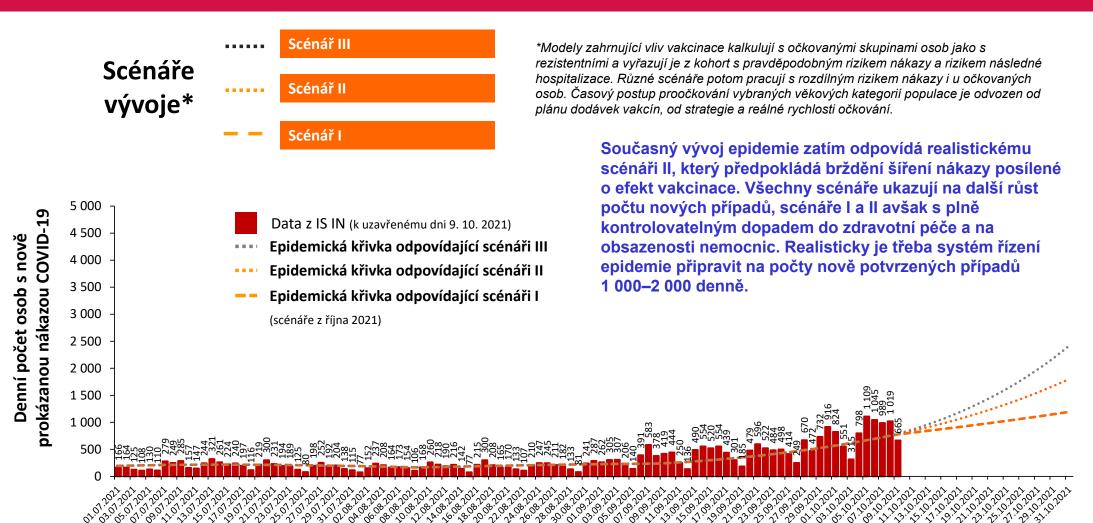
Nové scénáře dlouhodobých simulací z konce září 2021: Současný vývoj epidemie potvrzuje předpoklady relativně příznivých scénářů, které předpokládají brždění šíření nákazy posílené o efekt vakcinace. V tzv. realistickém scénáři epidemie roste v počtu nových případů nákazy, která se šíří zejména v neočkované populaci (75 – 80%) a specificky mezi mladými lidmi. Ochrana seniorních a zranitelných skupin je významná, zátěž nemocnic významně neroste.

Scénář I: plně kontrolovatelné šíření epidemie, významný nárůst proočkovanosti populace. Scénář předpokládá dosažení minimálně 80% proočkovanosti populace 16+ v průběhu října (+10% a více proti současnému stavu) a maximální možné doočkování populace 65+ (> 90%). Model předpokládá zpomalení lokálního šíření choroby a dosažení stabilního počtu nově pozitivních případů (plató, R = 1 nebo R < 1). Scénář kalkuluje s rychlým postupem vakcinace (včetně posilujících dávek) a s jejím dlouhodobě trvalým ochranným efektem proti nové variantě viru. Zdravotní dopady jsou nízké, zátěž nemocnic rizikové neroste.

Scénář II /realistický/: růst epidemie bez nekontrolovatelných zdravotních dopadů. Scénář realisticky předpokládá sníženou proočkovanost (cca 70% u populace 16+, cca 80% u populace 65+), ale stále kalkuluje s dlouhodobým ochranným efektem dokončeného očkování. Model nicméně pracuje s šířením nové varianty viru unikající částečně vakcinaci a imunitě po prodělaném onemocnění (riziko úniku 25 %). Model předpokládá důslednější dodržování opatření v populaci v důsledku zrychlení epidemie, a tedy pokles počtu rizikových kontaktů a efektivní reprodukce nákazy. Ochrana zranitelných skupin je účinná, avšak je započítáno riziko spojené s cca 280 000 neočkovanými a nechráněnými seniory ve věku 65+.

Scénář III: rizikový vývoj s významnými zdravotními dopady. Vysoce riziková změna situace daná šířením nové varianty viru významně unikající vakcinaci (až > 30%) a zároveň vykazující zvýšenou přenosnost (nárůst bazální reprodukce minimálně o > 20%, sezonní efekt, vysoký počet rizikových kontaktů v populaci), šíření mezi zranitelnými skupinami obyvatel. Nedostatečná proočkovanost (< 70% v populaci 16+), částečná ztráta (vyprchání) ochrany dokončeným očkováním i u zranitelných a seniorních populačních skupin. Růst zátěže nemocnic.

Scénáře simulací do října 2021: pravděpodobný počet nových případů nákazy

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

Dlouhodobé predikce vychází z původního modelu SEIR, který byl pro epidemii COVID-19 v ČR adaptován na počátku dubna 2020. Původní model generuje predikce pro rizikový vývoj vyvolaný nárůstem rizikových kontaktů nebo zvýšením reprodukční dynamiky nákazy (virtuální efekt případného opětovného uvolnění nebo efekt šíření nakažlivějších forem viru). Nové verze modelu z února 2021 zahrnují i efekt vakcinace (model SEIRV) a umožňují pracovat s rizikem nákazy po vakcinaci při šíření nakažlivějších forem viru.

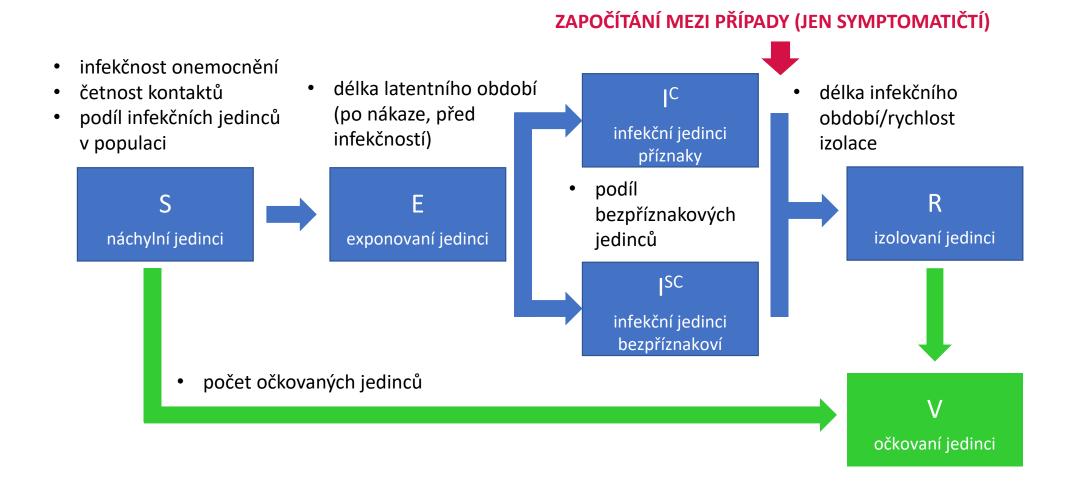

Model byl na počátku roku 2021 doplněn o komponentu Vakcinace (Model SEIR<u>V</u>), tedy stav po očkování, přičemž predikce pracují s různě nastavitelným ochranným efektem vakcinace a dále s pravděpodobností ztráty ochrany v čase nebo v důsledku šíření nových nakažlivějších variant viru.

Modely uvažují věkově specifické počty vakcinovaných dle reálných dat ISIN a dle nich pracují s projekcí počtu očkovaných pro budoucí simulace. Jedinec dosáhne ochrany před nákazou až s časovým odstupem po druhé dávce (pomalé scénáře) nebo při první dávce (rychlé scénáře), přičemž se předpokládá i ochrana před možností přenášet infekci. Jedinci přecházejí ze stavů S a R proporčně do stavu V (očkovaní jsou i jedinci s prodělanou infekcí v minulosti – tyto skupiny nejsou vzájemně disjuktní). Různé scénáře následně simulují podmínky šíření Delta varianty viru (simulace byla zahájena pro významný start šíření po 20.6. 2021). Navazující pravděpodobnostní stavové modely predikují z vývoje prevalenční zátěže v populaci riziko dopadu na zátěž nemocnic – do těchto modelů vstupují i rizikové faktory související se zranitelností různých skupin populace.

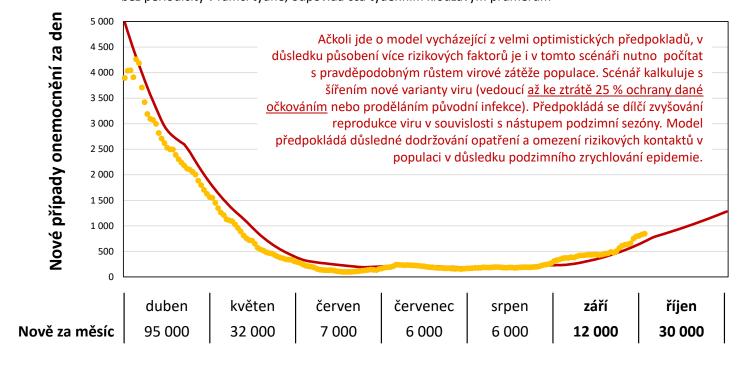
Schéma stavového modelu SEIRV pro dlouhodobé simulace s dopadem očkování

SEIRV model a predikce do října 2021 Vývoj populační zátěže dle scénáře I: plně kontrolované šíření epidemie

oranžově dosud pozorovaná data,

7denní klouzavý průměr, časové <u>zpoždění k hlášení 4 dny</u>
bez periodicity v rámci týdne, odpovídá cca týdenním klouzavým průměrům

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu SEIRV, který zahrnuje vybrané předpoklady a slouží ke zkoumání dopadu změny různých parametrů epidemie. Vzhledem k neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a k jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující zejména celkové srovnávání jednotlivých scénářů, nikoli konkrétní předpověď pro určité období.

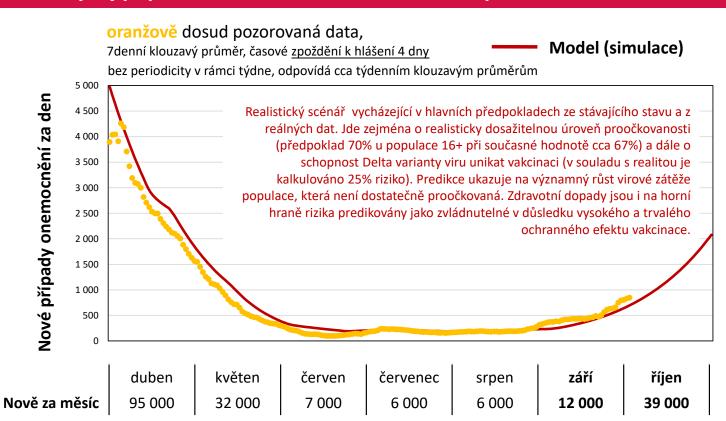
Scénář předpokládá dosažení minimálně 80% proočkovanosti populace 16+ v průběhu října (+10% a více proti současnému stavu) a maximální možné doočkování populace 65+ (> 90%). Od toho je odvozen předpoklad významné redukce rizikových kontaktů, které jsou produktivní pro šíření nákazy. Model předpokládá zpomalení lokálního šíření choroby a dosažení stabilního počtu nově pozitivních případů (plató při R = 1 nebo pokles při R < 1).

Scénář kalkuluje s rychlým postupem vakcinace (včetně posilujících dávek) a s jejím dlouhodobě trvalým ochranným efektem proti nové variantě viru. Ochrana osob s dokončeným očkováním je dlouhodobá, zdravotní dopady jsou nízké, zátěž nemocnic rizikové neroste.

Model počítá od 1.9. s pracovními a školními kontakty na 90 %, normálu, ostatní kontakty na 100 %. Dále je předpokládáno důsledné dodržování opatření a omezení rizikových kontaktů v populaci v důsledku podzimního zrychlování epidemie.

SEIRV model a predikce do října 2021

Vývoj populační zátěže dle scénáře II: růst epidemie bez nekontrolovatelných zdravotních dopadů

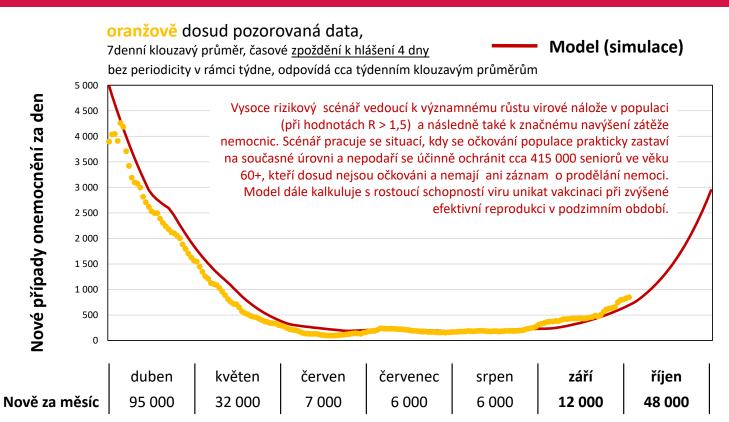
Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu SEIRV, který zahrnuje vybrané předpoklady a slouží ke zkoumání dopadu změny různých parametrů epidemie. Vzhledem k neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a k jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující zejména celkové srovnávání jednotlivých scénářů, nikoli konkrétní předpověď pro určité období.

Scénář realisticky předpokládá sníženou proočkovanost (cca 70% u populace 16+, cca 80% u populace 65+), ale stále kalkuluje s dlouhodobým ochranným efektem dokončeného očkování. Předpokládaná úroveň proočkovanosti populace přibližně odpovídá současnému stavu, proto je model označen za realistický.

Model pracuje s šířením nové varianty viru unikající částečně vakcinaci a imunitě po prodělaném onemocnění (riziko úniku 25 %, opět odpovídající cca současné situaci). Model počítá od 1.9. s pracovními a školními kontakty na 90 %, normálu, ostatní kontakty na 100 %. Dále je předpokládáno důsledné dodržování opatření a omezení rizikových kontaktů v populaci v důsledku podzimního zrychlování epidemie.

Ochrana zranitelných skupin je účinná, avšak je započítáno riziko spojené s cca 280 000 neočkovanými a nechráněnými seniory ve věku 65+. Nejistota související s vývojem nákazy v této zranitelné části populace je hlavním důvodem, proč jsou v tomto scénáři potenciální zdravotní dopady predikovány s vysokou nejistotou a jsou připraveny poměrně odlišné odhady zátěže na spodní a horní hranici pravděpodobného rizika.

SEIRV model a predikce do října 2021: Vývoj populační zátěže dle scénáře III: rizikový vývoj s významnými zdravotními dopady

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu SEIRV, který zahrnuje vybrané předpoklady a slouží ke zkoumání dopadu změny různých parametrů epidemie. Vzhledem k neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a k jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující zejména celkové srovnávání jednotlivých scénářů, nikoli konkrétní předpověď pro určité období.

Rizikový scénář pracující s parametry, které by nevyhnutelně vedly k významným zdravotním dopadům a k nárůstu zátěže nemocnic.

Vysoce riziková změna situace daná šířením Delta varianty viru významně unikající vakcinaci (až > 35%) a zároveň vykazující zvýšenou přenosnost (nárůst bazální reprodukce minimálně o > 20%, sezonní efekt, vysoký počet rizikových kontaktů v populaci), šíření mezi zranitelnými skupinami obyvatel. Nedostatečná proočkovanost (< 70% v populaci 16+), částečná ztráta (vyprchání) ochrany dokončeným očkováním i u zranitelných a seniorních populačních skupin. Ochrana zranitelných skupin je částečně neúčinná, je započítáno riziko spojené s cca 415 000 neočkovanými a nechráněnými seniory ve věku 60+.

Model počítá od 1.9. s pracovními a školními kontakty na 90 %, normálu, ostatní kontakty na 100 %. Je předpokládán nárůst rizikových kontaktů v populaci.

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Nové krátkodobé projekce pravděpodobného vývoje epidemie: počty nových případů

Navržené scénáře krátkodobých modelů SIR pro vývoj epidemie v říjnu

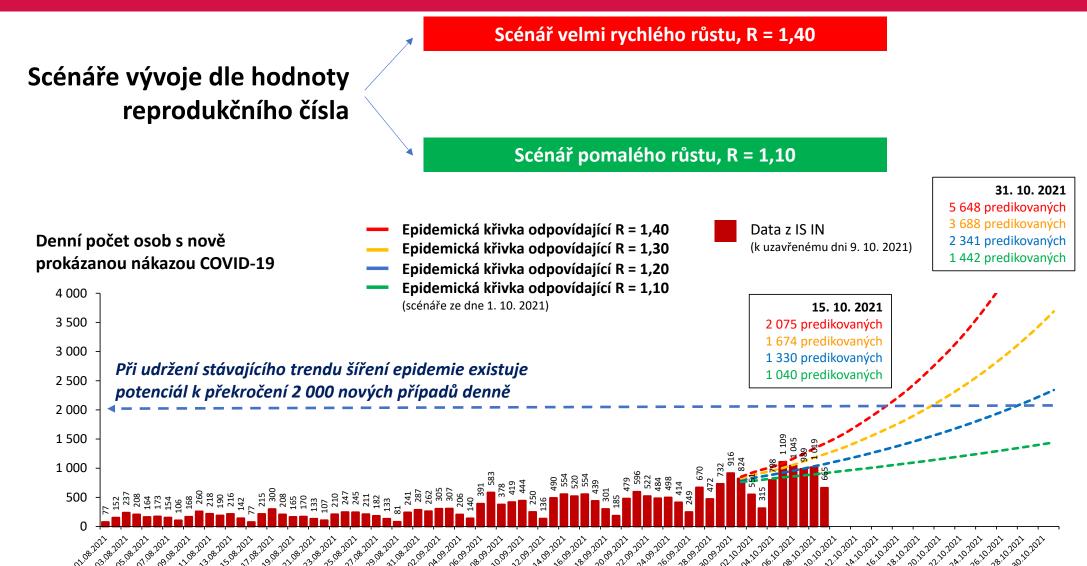
V návaznosti na novou kalibraci modelu 1. 10. byly připraveny nové scénáře*

- Scénář pomalého růstu; předpokládané R = 1,10)
 - mírný nárůst počtů zpomalený postupující proočkovaností, dodržování opatření apod.
- Scénář středního růstu; předpokládané R = 1,20)
 - odpovídá aktuální hodnotě reprodukčního čísla
 - střední nárůst počtů rizikových kontaktů, mírně postupující vakcinace
- Scénář rychlého růstu, předpokládané R = 1,30)
 - částečně odpovídá aktuální hodnotě reprodukčního čísla
 - vysoký počet rizikových kontaktů, nedostatečná kolektivní imunita, vakcinace významně v čase nepostupuje a narůstá schopnost viru očkování obejít
- Scénář velmi rychlého růstu, předpokládané R = 1,40)
 - nárůst kontaktů, nedostatečná kolektivní imunita, zhoršování situace v důsledku kvůli sezónnosti
 - vysoký počet rizikových kontaktů, nedostatečné dodržování opatření, nedostatečná kolektivní imunita, vakcinace významně v čase nepostupuje a narůstá schopnost viru očkování obejít

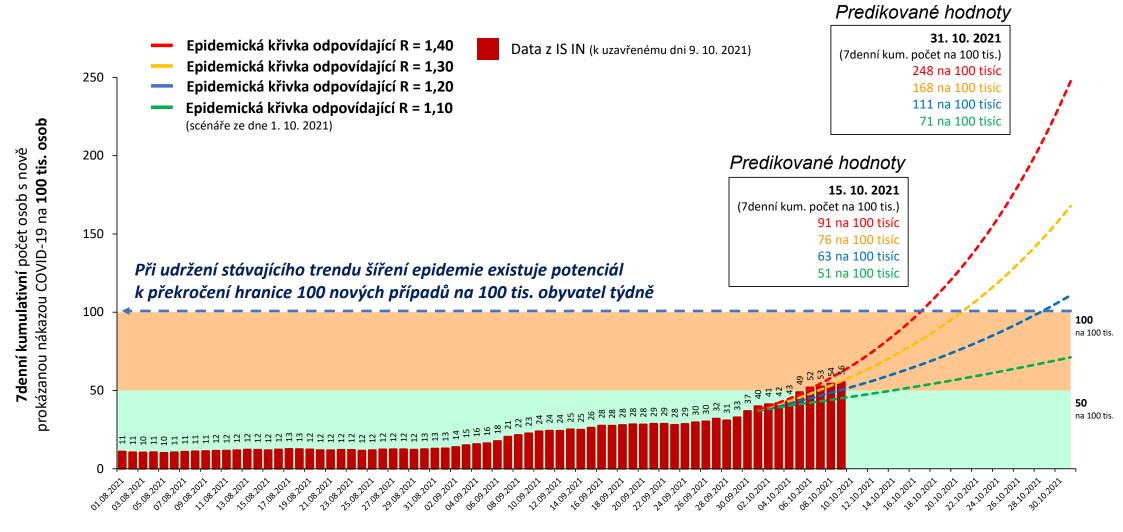
Krátkodobé projekce vývoje na bázi modelů SIR nenahrazují dlouhodobé populační modely sledování vývoje epidemie. Projekce slouží zejména k doložení pravděpodobného vývoje počtu nových případů při dané dynamice růstu virové zátěže, tedy pro přípravu kapacit v managementu epidemie.

^{*} odpovídají kalibraci reprodukčního čísla epidemiologickým modelem pro krátkodobé predikce ÚZIS ČR v segmentu od 23.8. do 30. 9. 2021, odhad 1,18 (1,06–1,30), interval odpovídá 95% intervalu neurčitosti z odhadů získaných kalibrací modelu, kalibračním cílem byly denní přírůstky s vyjmutím volných dnů a exponenciální váhou. Scénáře pro různou dynamiku šíření epidemie v následujícím období jsou aplikovány od 23. 9. 2021.

Krátkodobá projekce ve čtyřech scénářích

7denní hodnoty na 100 tisíc obyvatel: krátkodobá projekce vývoje

Modelované hodnoty byly korigovány, aby odpovídaly celotýdenním hodnotám, včetně volných dnů (80 % průměrné hodnoty v pracovních dnech).

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Projekce predikcí do vývoje zátěže nemocnic

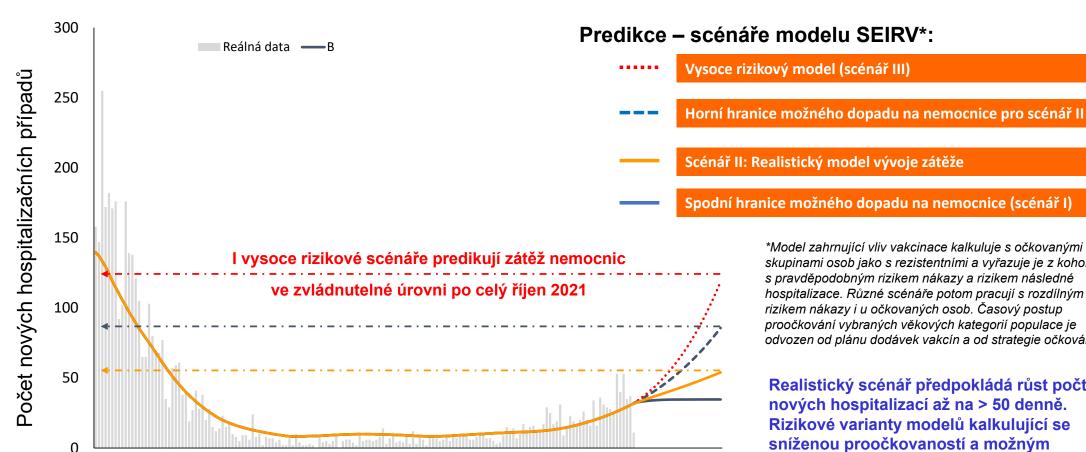

Předpokládaný dopad zhoršující se epidemické situace na podzim 2021

Ačkoli pro podzimní měsíce 2021 nelze vyloučit zhoršení epidemické situace a eskalaci v šíření nákazy, provedené projekce ukazují, že minimálně na počátku podzimní sezóny nebude mít epidemie tak významný zdravotní dopad jako tomu bylo na podzim 2020. Jde zejména o pozitivní důsledek proočkování populace a potenciálně zranitelných populačních skupin.

Predikovaný počet nových hospitalizačních případů (denní příjmy do nemocnic)

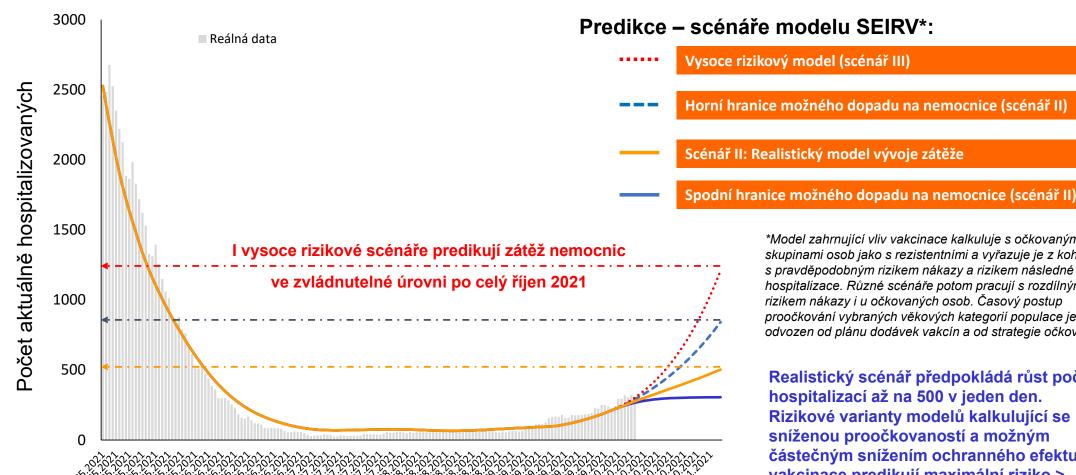

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

*Model zahrnující vliv vakcinace kalkuluje s očkovanými skupinami osob jako s rezistentními a vyřazuje je z kohort s pravděpodobným rizikem nákazy a rizikem následné hospitalizace. Různé scénáře potom pracují s rozdílným rizikem nákazy i u očkovaných osob. Časový postup proočkování vybraných věkových kategorií populace je odvozen od plánu dodávek vakcín a od strategie očkování.

Realistický scénář předpokládá růst počtu nových hospitalizací až na > 50 denně. Rizikové varianty modelů kalkulující se sníženou proočkovaností a možným částečným snížením ochranného efektu vakcinace predikují maximální riziko > 100 nových hospitalizací denně.

Predikovaný celkový počet aktuálně hospitalizovaných

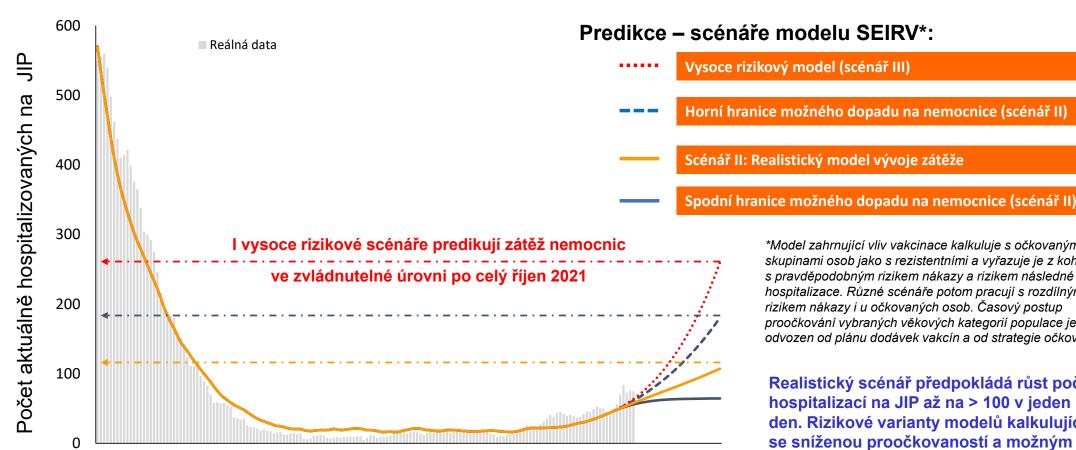

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

*Model zahrnující vliv vakcinace kalkuluje s očkovanými skupinami osob jako s rezistentními a vyřazuje je z kohort s pravděpodobným rizikem nákazy a rizikem následné hospitalizace. Různé scénáře potom pracují s rozdílným rizikem nákazy i u očkovaných osob. Časový postup proočkování vybraných věkových kategorií populace je odvozen od plánu dodávek vakcín a od strategie očkování.

Realistický scénář předpokládá růst počtu hospitalizací až na 500 v jeden den. Rizikové varianty modelů kalkulující se sníženou proočkovaností a možným částečným snížením ochranného efektu vakcinace predikují maximální riziko > 1000 hospitalizací v jeden den.

Predikovaný počet aktuálně hospitalizovaných na JIP

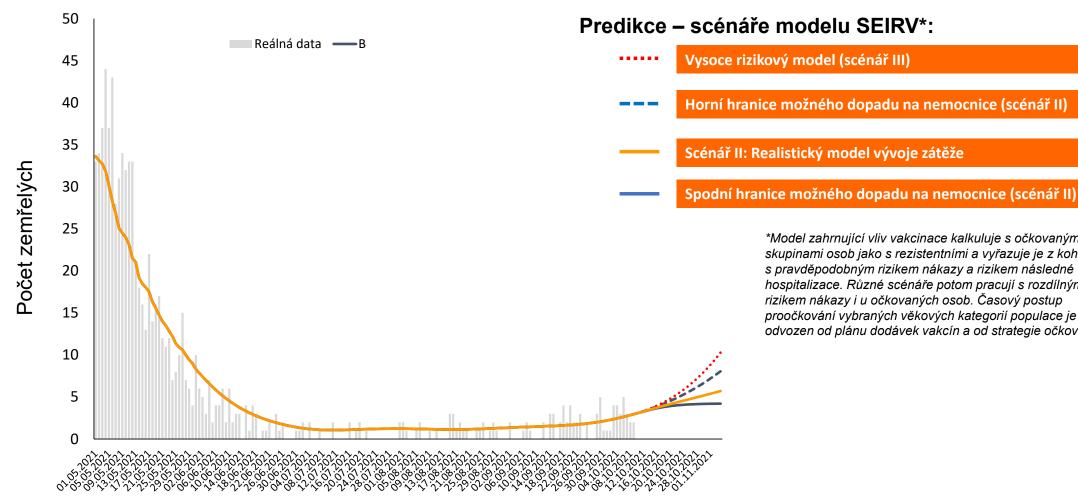

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

*Model zahrnující vliv vakcinace kalkuluje s očkovanými skupinami osob jako s rezistentními a vyřazuje je z kohort s pravděpodobným rizikem nákazy a rizikem následné hospitalizace. Různé scénáře potom pracují s rozdílným rizikem nákazy i u očkovaných osob. Časový postup proočkování vybraných věkových kategorií populace je odvozen od plánu dodávek vakcín a od strategie očkování.

Realistický scénář předpokládá růst počtu hospitalizací na JIP až na > 100 v jeden den. Rizikové varianty modelů kalkulující se sníženou proočkovaností a možným částečným snížením ochranného efektu vakcinace predikují maximální riziko > 250 hospitalizací na JIP v jeden den.

Predikovaný počet zemřelých

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

*Model zahrnující vliv vakcinace kalkuluje s očkovanými skupinami osob jako s rezistentními a vyřazuje je z kohort s pravděpodobným rizikem nákazy a rizikem následné hospitalizace. Různé scénáře potom pracují s rozdílným rizikem nákazy i u očkovaných osob. Časový postup proočkování vybraných věkových kategorií populace je odvozen od plánu dodávek vakcín a od strategie očkování.

Datová a informační základna pro management pandemie COVID-19

Příloha

Vyhodnocení dřívějších modelů predikce zátěže nemocnic z poloviny srpna

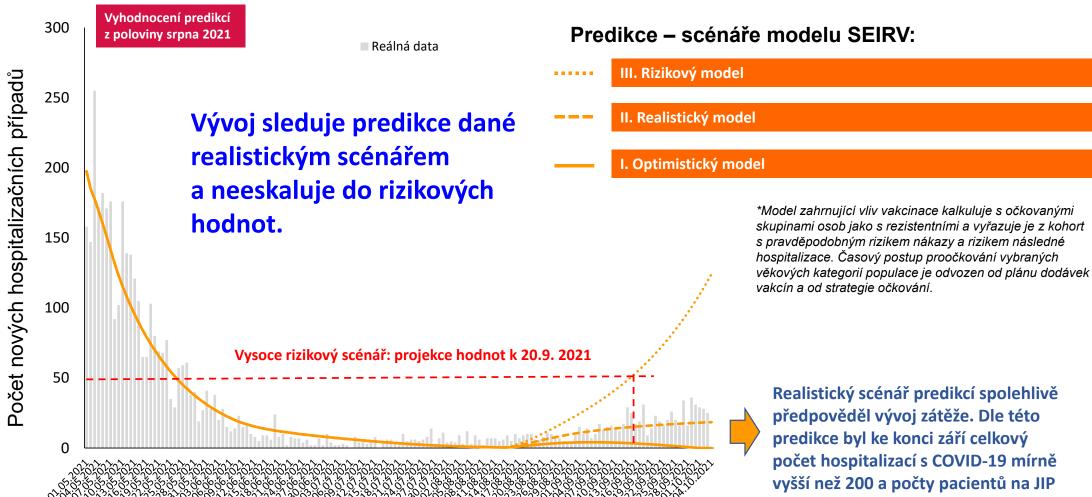
Vyhodnocení dosavadního vývoje

Zátěž nemocnic na konci září velmi přesně předpověděl tzv. realistický scénář pravděpodobnostních modelů z druhé poloviny srpna. Dle této predikce byl ke konci září celkový počet hospitalizací s COVID-19 mírně vyšší než 200 a počty pacientů na JIP oscilovaly mezi 40 – 50.

Tento vývoj znamenal potvrzení vstupních předpokladů realistického scénáře, tedy růst šíření epidemie v důsledku pomalu postupující vakcinace v září (v populaci 16+ byla dosažena cca 67% proočkovanost). Pozitivním faktem je, že nenastal žádný z rizikových scénářů a vysoká proočkovanost seniorní populace efektivně bránila nárůstu těžkých případů COVID-19 v nemocnicích. Očkování i v průběhu září udrželo ochranný efekt při snížení rizika nákazy o 75 - 80% u osob s plně dokončeným očkováním.

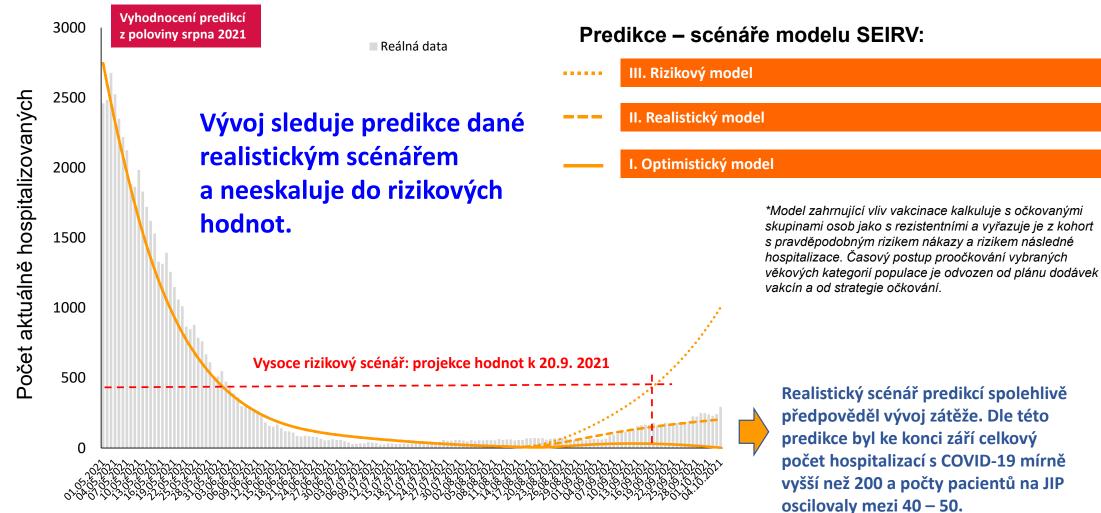
Predikovaný počet nových hospitalizačních případů (denní příjmy do nemocnic)

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

oscilovaly mezi 40 - 50.

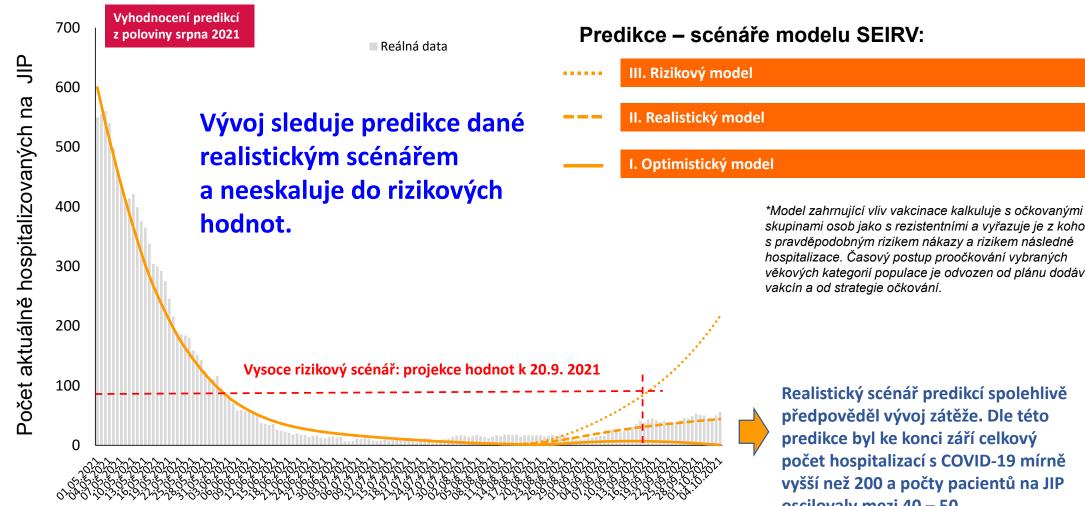
Predikovaný celkový počet aktuálně hospitalizovaných

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

Realistický scénář predikcí spolehlivě předpověděl vývoj zátěže. Dle této predikce byl ke konci září celkový počet hospitalizací s COVID-19 mírně vyšší než 200 a počty pacientů na JIP

Predikovaný počet aktuálně hospitalizovaných na JIP

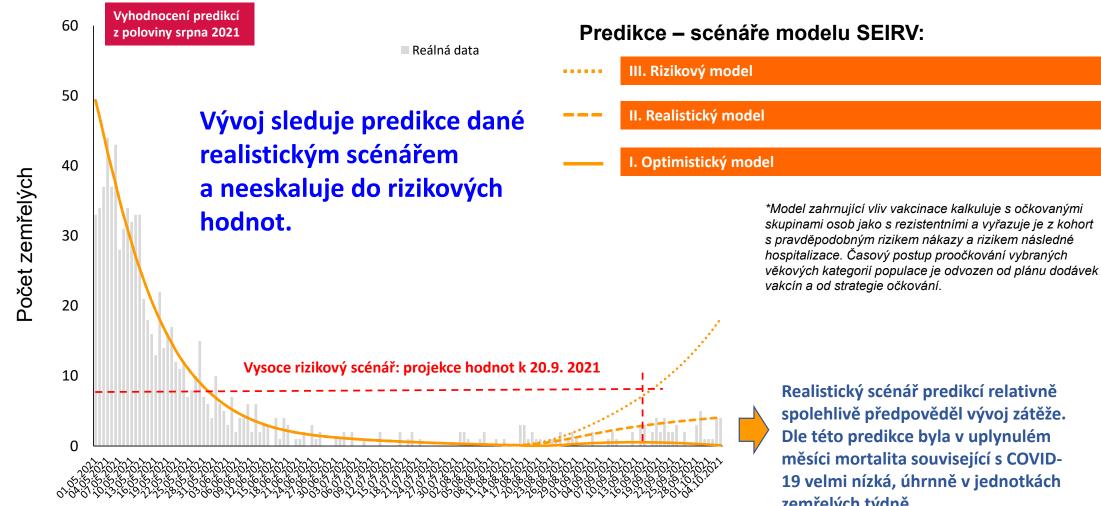

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

skupinami osob jako s rezistentními a vyřazuje je z kohort s pravděpodobným rizikem nákazy a rizikem následné hospitalizace. Časový postup proočkování vybraných věkových kategorií populace je odvozen od plánu dodávek

Realistický scénář predikcí spolehlivě předpověděl vývoj zátěže. Dle této predikce byl ke konci září celkový počet hospitalizací s COVID-19 mírně vyšší než 200 a počty pacientů na JIP oscilovaly mezi 40 - 50.

Predikovaný počet zemřelých

Snímek prezentuje výsledky simulace prostřednictvím epidemiologického modelu, který slouží ke zkoumání dopadů změn různých parametrů epidemie. Vzhledem k objektivně daným neurčitostem ve struktuře modelu (například limitované znalosti o skutečné vnímavosti populace k viru a jeho novým variantám) je nezbytné výsledky brát jako orientační, umožňující pouze porovnání jednotlivých scénářů, nikoliv jako konkrétní předpověď pro určité období.

Realistický scénář predikcí relativně spolehlivě předpověděl vývoj zátěže. Dle této predikce byla v uplynulém měsíci mortalita související s COVID-19 velmi nízká, úhrnně v jednotkách zemřelých týdně.